

Η δια βίου μάθηση στην πράξη

Κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας, η δια βίου μάθηση έχει καταλάβει μια κεντρική θέση στην ημερήσια διάταξη της ευρωπαϊκής πολιτικής συνεργασίας στην εκπαίδευση και την κατάρτιση. Πεισμένοι για τη σπουδαιότητα της εκπαίδευσης ενηλίκων και της ουσιαστικής της συμβολής στην ανταγωνιστικότητα, την καταλληλότητα για απασχόληση και τον κοινωνικό συνυπολογισμό, οι Υπουργοί Παιδείας της ΕΕ συμφώνησαν ότι τουλάχιστον 15% των ενηλίκων πρέπει να συμμετέχει σε κάποια μορφή εκπαίδευσης και κατάρτισης μέχρι το 2020..

Η έκθεση του Δικτύου ΕΥΡΥΔΙΚΗ "Ενήλικες στη βασική εκπαίδευση: Οι πολιτικές και οι πρακτικές στην Ευρώπη" παρουσιάζει την κατάσταση μετά από το πρόγραμμα δράσης για την εκπαίδευση ενηλίκων "Υπάρχει πάντα χρόνος για μάθηση" (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2007). Ειδικότερα, η έκθεση εξετάζει το στόχο του προγράμματος δράσης για παροχή ευκαιριών προς τους ενήλικες για "ένα βήμα παραπέρα" και αναβάθμιση του εκπαιδευτικού τους επιτεύγματος. Η έκθεση εστιάζει στις ευκαιρίες για τους μη προσοντούχους ενήλικες να εξασφαλίσουν επίσημα προσόντα, και καλύπτει επίσης τις πολιτικές και τα μέτρα για τη συμμετοχή των ενηλίκων που επιστρέφουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Τι είναι το Δίκτυο ΕΥΡΥΔΙΚΗ

Το Δίκτυο ΕΥΡΥΔΙΚΗ παρέχει πληροφορίες και αναλύσεις για τα εκπαιδευτικά συστήματα και πολιτικές στην Ευρώπη. Αποτελείται από 37 εθνικές μονάδες στις 33 χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης της ΕΕ (τα κράτη μέλη της ΕΕ, οι χώρες του ΕΟΧ ή Κροατία και η Τουρκία). Ο συντονισμός και η διαχείριση του Δικτύου υπάγονται στον Εκτελεστικό Οργανισμό Εκπαίδευσης, Οπτικοακουστικών Μέσων και Πολιτισμού της ΕΕ που εδρεύει στις Βρυξέλλες, ο οποίος εκπονεί τις εκδόσεις και διαχειρίζεται τις βάσεις δεδομένων του Δικτύου.

Όλες οι δημοσιεύσεις του Δικτύου είναι διαθέσιμες δωρεάν στον ιστοχώρο:

<http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/>

Ηλ. Ταχ.: EACEA-Eurydice@ec.europa.eu

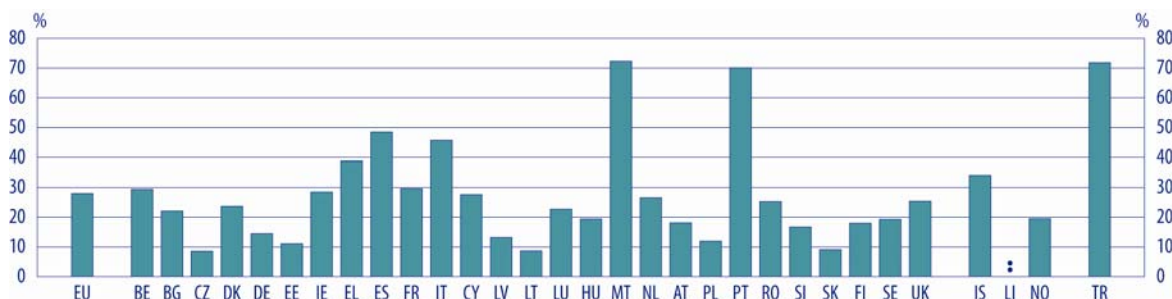

Οι ευρωπαϊκές χώρες αντιμετωπίζουν πολύ διαφορετικές προκλήσεις στην αύξηση του εκπαιδευτικού επίτευγματος του ενήλικου πληθυσμού τους

Το 2009 υπήρξαν περίπου 76 εκατομμύρια ενήλικες στην Ευρωπαϊκή Ένωση που δεν είχαν φτάσει στο επίπεδο ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης - το επίπεδο που θεωρείται ως ελάχιστη απαίτηση όχι μόνο για επιτυχή είσοδο στην αγορά εργασίας αλλά και για τη συνεχή απασχολησιμότητα. Αυτή η ομάδα περιέλαβε περίπου 23 εκατομμύρια ενήλικες που δεν είχαν ολοκληρώσει οποιαδήποτε επίσημη εκπαίδευση πέρα

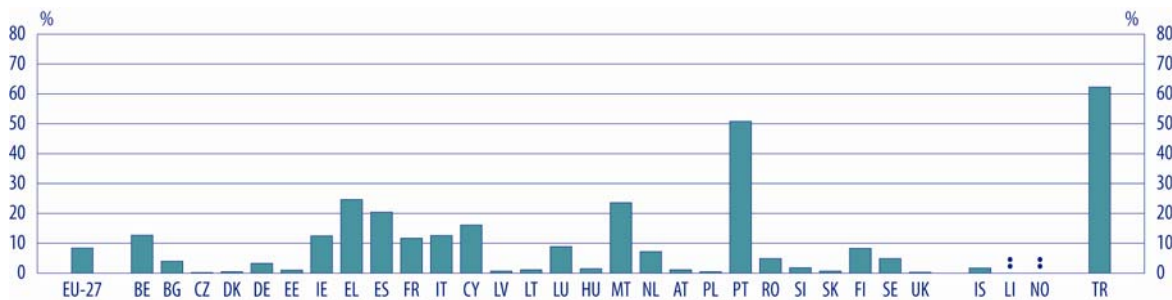
από το επίπεδο της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ενώ σε διάφορες χώρες, μόνο μια μικρή μειονότητα των ενηλίκων δεν έχει ολοκληρώσει την κατώτερη ή ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, μερικές χώρες έχουν ένα σημαντικό ποσοστό ενηλίκων με χαμηλό εκπαιδευτικό επίτευγμα. Επομένως οι Ευρωπαϊκές χώρες αντιμετωπίζουν πολύ διαφορετικές προκλήσεις όσον αφορά στα προγράμματα "δεύτερης ευκαιρίας".

Σχήμα 1: Πληθυσμός ενηλίκων στην Ευρώπη με εκπαιδευτικό επίτευγμα χαμηλότερο από την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση 2009

Πηγή: Eurostat, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού – Πληθυσμός: 25-64 χρονών.

Σχήμα 2: Πληθυσμός ενηλίκων στην Ευρώπη με εκπαιδευτικό επίτευγμα χαμηλότερο από την κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση 2009

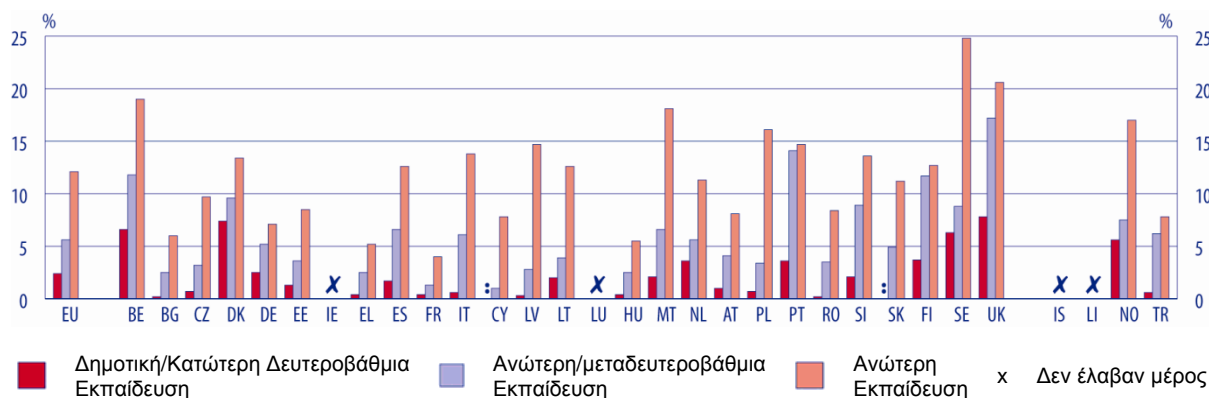
Πηγή: Eurostat, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού – Πληθυσμός: 25-64 χρονών.

Οι λιγότερο προσοντούχοι έχουν λιγότερες πιθανότητες συμμετοχής στην επίσημη διά βίου μάθηση

Εκείνοι που στερούνται τα επίσημα προσόντα είναι λιγότερο πιθανό να συμμετέχουν στην επίσημη εκπαίδευση από εκείνους που έχουν ολοκληρώσει τουλάχιστον την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Αυτό μπορεί εν μέρει να σχετίζεται με δομικά εμπόδια στα συστήματα της επίσημης εκπαίδευσης. Σε πολλές Ευρωπαϊκές χώρες, οι ενήλικες που δεν έχουν ολοκληρώσει τη βασική ή την κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση έχουν πολύ περιορισμένες ευκαιρίες να

προχωρήσουν μέσω του επίσημου συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης προς πιο υψηλά επίπεδα προσόντων. Για να αντιμετωπίσει αυτό το ζήτημα, η νομοθεσία σε μερικές χώρες εξασφαλίζει ότι οι υποπροσοντούχοι ενήλικες έχουν πρόσβαση στη βασική ή κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση απαιτώντας από τις τοπικές αρχές την εξασφάλιση ικανοποιητικών εκπαιδευτικών παροχών για ικανοποίηση των απαιτήσεων και καθιέρωση ελαστικών διαδικασιών για είσοδο στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Σχήμα 3: Ενήλικη συμμετοχή στην επίσημη εκπαίδευση και κατάρτιση βάσει του πιο υψηλού επιπέδου εκπαίδευσης, 2007

Πηγή: Eurostat, Έρευνα για την Εκπαίδευση Ενηλίκων.

Σχήμα 4: Ολοκλήρωση της κατώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ως προϋπόθεση για την είσοδο ενηλίκων στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, 2009/10

Πηγή: Ευρυδίκη

Η ελαστικότητα παροχών αυξάνει τις ευκαιρίες των ενηλίκων για την επίτευξη επίσημων προσόντων

Μερικές χώρες παρέχουν τη βασική εκπαίδευση και τα επιμορφωτικά προγράμματα ως μια ενιαία δομή, η οποία επιτρέπει στους σπουδαστές να επισημαίνουν την πορεία εκμάθησής τους και να συσσωρεύουν σταδιακά διαφορετικά προσόντα. Επιπλέον, σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες, οι ώριμοι σπουδαστές μπορούν να παρακαθίσουν σε εξετάσεις που οδηγούν στα επίσημα πτυχία και τίτλους σπουδών χωρίς προηγούμενη συμμετοχή στην εκπαίδευση και στα επιμορφωτικά προγράμματα.

Αυτό επιτρέπει στους ενήλικες επιστρέφοντες να προετοιμάζονται για τις εξετάσεις στο δικό τους ρυθμό ή/και να επιτύχουν εκπαιδευτικά επιτεύγματα εκτός των επίσημων πλαισίων. Στην περίπτωση των επαγγελματικών προσόντων, οι παραδοσιακές σχολικές εξετάσεις αντικαθίστανται μερικές φορές από άλλες προσεγγίσεις αξιολόγησης όπως τα χαρτοφυλάκια, η παρατήρηση, η παρουσίαση, κ.λπ.. Τέλος, μερικές χώρες εμφανίζονται ως σημαντικοί επενδυτές στην ανοικτή και εξ αποστάσεως εκμάθηση.

Τα συστήματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης ποικίλουν σημαντικά στη δεκτικότητα τους ως προς τους επιστρέφοντες ενήλικες

Σαφείς πολιτικοί στόχοι σχετικά με τη συμμετοχή των ώριμων σπουδαστών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση έχουν καθοριστεί μέχρι τώρα μόνο σε μερικές ευρωπαϊκές χώρες. Εντούτοις, πολλές χώρες έχουν υποβάλει διάφορα μέτρα που ικανοποιούν τις ανάγκες των μη παραδοσιακών υποψηφίων και των σπουδαστών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένων των ενηλίκων που επιστρέφουν. Για παράδειγμα, σε διάφορες χώρες, η αποδοχή μπορεί να βασιστεί στην επικύρωση προηγούμενης μη-επίσημης και άτυπης εκμάθησης ή στα ειδικά προπαρασκευαστικά προγράμματα παρά στο παραδοσιακό απολυτήριο. Μια άλλη δυνατότητα είναι αυτή όπου οι ώριμοι σπουδαστές είναι σε θέση να επικυρώσουν την προηγούμενη μη-επίσημη και άτυπη εκμάθησή τους, συμπεριλαμβανομένης της εργασίας που σχετίζεται με την εκμάθηση με σκοπό την πρόοδο στις ανώτερες σπουδές τους. Τέλος, μερικές χώρες έχουν υποβάλει δράσεις και μέτρα πολιτικής για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες των

σπουδαστών που δεν μπορούν να ακολουθήσουν πλήρεις σπουδές ανώτερης εκπαίδευσης, όπως παρατηρείται συχνά με τους ενήλικες επιστρέφοντες.

Σχήμα 5: Εναλλακτικές οδοί στην ανώτερη εκπαίδευση για μη παραδοσιακούς υποψηφίους, 2009/2010

Πηγή: Ευρυδική.

Οικονομικά Μέτρα στήριξης για την ενήλικη συμμετοχή στην επίσημη εκπαίδευση και κατάρτιση

Σε ολόκληρη την Ευρώπη, η άμεση ή έμμεση οικονομική ενίσχυση για τους μαθαίνοντες επικεντρώνεται στους άνεργους και πιο ευάλωτους όσον αφορά στον αποκλεισμό από την αγορά εργασίας. Εντούτοις, είναι δύσκολο να αξιολογηθεί ο βαθμός στον οποίο οι δημόσιες αρχές σε ολόκληρη την Ευρώπη εξασφαλίζουν ότι οι υπο-προσοντούχοι ενήλικες έχουν ικανοποιητική πρόσβαση στην κατάλληλη

παροχή εκμάθησης. Στον τομέα της ανώτερης εκπαίδευσης, μερικές χώρες χρηματοδοτούν τα παραδοσιακά πλήρους απασχόλησης προγράμματα και τα εύκαμπτα προγράμματα εκμάθησης το ίδιο, σε άλλες χώρες, ισχύει διαφορετική μέθοδος χρηματοδότησης για κάθε τρόπο φοίτησης. Αυτό σημαίνει ότι οι εύκαμπτες επιλογές σπουδών συχνά απαιτούν περισσότερη ιδιωτική οικονομική επένδυση από τα παραδοσιακά προγράμματα πλήρους απασχόλησης.

* * *

Ολοκληρωμένη η έκθεση

Adults in Formal Education: Policies and Practices in Europe

Υπάρχει στα Αγγλικά, Γαλλικά και Γερμανικά στον ιστοχώρο του Δικτύου ΕΥΡΥΔΙΚΗ:

http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/thematic_studies_en.php